Herziening **MBO**

Rapportage
Monitor Keuzedelen

februari 2017

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 3

Inleiding 4
Start Monitor Keuzedelen 4
Interpretatie van de data 4
Nulmeting 5

Deel I: het keuzedelenaanbod van scholen 7

Register Keuzedelen versus het aanbod van scholen 8
Soorten keuzedelen 10
Omvang van keuzedelen 12

Koppelingen tussen keuzedelen en kwalificaties 15

Keuzes per kwalificatie 21

Deel II: de keuzes van studenten 23

Eerste zicht op keuzes van studenten 24
Register Keuzedelen versus de keuze van studenten 24
De keuzes van studenten 25
Niet-gekoppelde keuzedelen 26

Deel III: inzichten uit de monitor 27

Inzichten uit de monitor 28

Deel IV: Bijlagen 29

Bijlage A Verantwoording 30
Register Keuzedelen juli 2016 30
Input van scholen 30
- Keuzedelen 31
- Leerweg 31
- Beroepspraktijkvorming (BPV) 31
- Resultaten voor keuzedelen 31

Bijlage B Deelnemers 32
Bekostigde onderwijsinstellingen 32
Niet-bekostigde onderwijsinstellingen 32

Inleiding

In het schooljaar 2016/2017 zijn alle mbo-scholen gestart met herziene opleidingen waar keuzedelen onderdeel van uitmaken. Vanaf dit schooljaar bieden scholen keuzedelen aan die in het register zijn vastgelegd en kunnen studenten hun eerste keuzes maken. Keuzedelen zijn helemaal nieuw in de structuur en iedereen is benieuwd hoe ze in de praktijk werken. Om daar zicht op te krijgen, heeft de regieorganisatie Herziening MBO de Monitor Keuzedelen ingericht. In deze voorliggende rapportage worden de resultaten weergegeven van de eerste Monitor Keuzedelen die eind 2016 is uitgevoerd.

De Monitor Keuzedelen levert belangrijke (beleids)informatie op over keuzedelen en de mate waarin keuzedelen bijdragen aan flexibel onderwijs, maatwerk voor studenten en het inspelen op regionale ontwikkelingen. De monitor richt zich op de ontwikkeling van het landelijk Register Keuzedelen, het aanbod dat instellingen aan hun studenten doen, de keuzes die studenten maken en de resultaten die studenten voor keuzedelen behalen.

Start Monitor Keuzedelen

De monitor is gestart in oktober 2016 met de eerste uitvraag. Scholen die zich hebben opgegeven voor deelname zijn gevraagd om informatie in te sturen over het keuzedelenaanbod dat zij aan studenten doen en (voor zover beschikbaar) de keuzes die studenten hebben gemaakt. Aan dit verzoek is door veel scholen gehoor gegeven. Maar liefst 56 bekostigde scholen en 15 niet-bekostigde scholen hebben informatie voor de monitor aangeleverd.

Deelnemende scholen worden in 2017 en in 2018 nog eens twee keer per jaar benaderd om informatie aan te leveren voor de monitor: steeds in april en in oktober.

Interpretatie van de data

De resultaten van de eerste uitvraag worden in deze rapportage weergegeven. De rapportage is bedoeld om objectief in beeld te brengen hoe de keuzedelen door scholen worden ingezet. Dat wordt gedaan door het presenteren van diverse dwarsdoorsneden en overzichten. In deze rapportage worden geen conclusies verbonden aan de resultaten uit de monitor. Deze keuze is bewust gemaakt om een aantal redenen. Allereerst zijn scholen nog maar net begonnen met de implementatie (en registratie) van keuzedelen. Het is te vroeg om conclusies te verbinden aan het eerste aanbod en de eerste keuzes die door studenten worden gemaakt. Met iedere monitor wordt steeds beter zichtbaar hoe de keuzedelen zich ontwikkelen. De factor tijd helpt bij de interpretatie van de resultaten uit de monitor en leidt tot een totaalbeeld van de ontwikkeling.

Daarnaast is het van belang te benadrukken dat scholen in hoge mate vrij zijn in de manier waarop keuzedelen worden ingezet in de opleiding. De keuzes die scholen maken, variëren dan ook flink, waardoor überhaupt terughoudend met conclusies om moet worden gegaan.

Ter illustratie:

Als de monitor zou laten zien dat er gemiddeld weinig keuzedelen per opleiding worden aangeboden, dan kan dat op verschillende manieren worden geïnterpreteerd: *Scholen stellen een minimaal aanbod samen voor studenten om uit te kiezen om het onderwijs organiseerbaar te houden. Maar ook: scholen hebben meerdere keuzemomenten gedurende de opleiding om een zo actueel mogelijk aanbod te kunnen bieden en alleen het aanbod voor het eerste keuzemoment is vastgesteld.*

Beide interpretaties zijn mogelijk en kunnen naast elkaar bestaan. De cijfers uit de monitor geven daar geen uitsluitsel over. De resultaten van de monitor zijn wel aanleiding om met scholen in gesprek te gaan om ervaringen uit de praktijk op te halen en meer duiding te geven aan dergelijke gegevens.

Nulmeting

In de aanloop naar de daadwerkelijke Monitor Keuzedelen zijn deelnemende scholen voor de zomer van 2016 al gevraagd om informatie aan te leveren over het geplande keuzedelenaanbod. Dat heeft interessante eerste inzichten opgeleverd die gepubliceerd zijn in een nulmeting. De nulmeting is te vinden op de website van Herziening MBO.

Deel I

Het keuzedelenaanbod van scholen

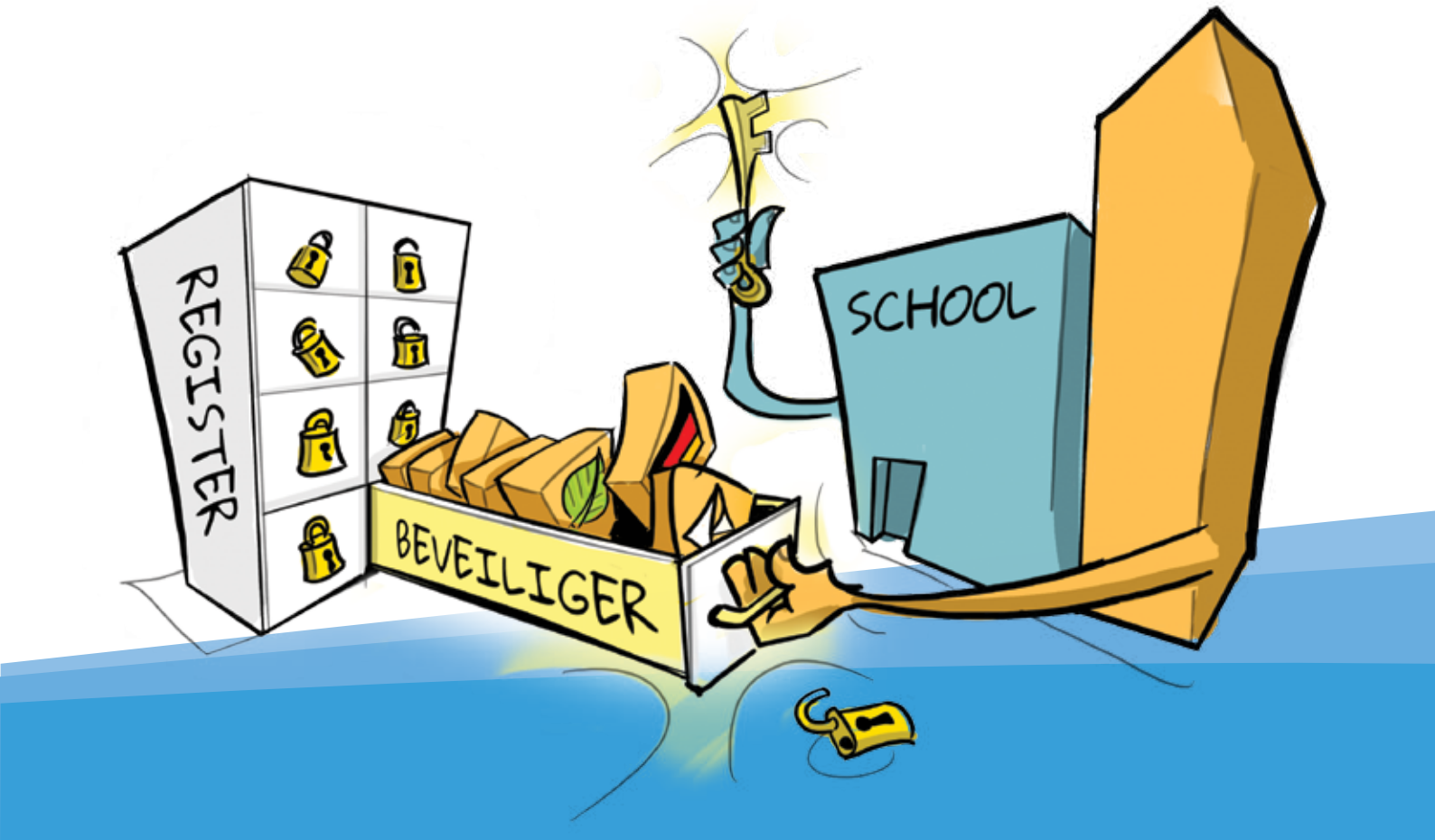

Register Keuzedelen versus het aanbod van scholen

Onderwijs en bedrijfsleven hebben de afgelopen jaren gewerkt aan de ontwikkeling van keuzedelen. Het landelijk register telde in juli 2016 624 vastgestelde keuzedelen. Uit de gegevens die de scholen hebben opgestuurd in het kader van de monitor, blijkt dat 498 van 624 keuzedelen zijn opgenomen in het aanbod van de 71 deelnemende scholen, ten tijde van de uitvraag (oktober/november 2016). Dat betekent dat er 126 keuzedelen in het register staan die op dat moment niet in het aanbod zijn opgenomen.

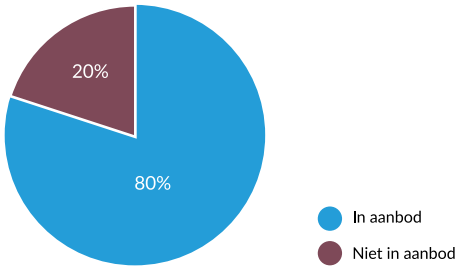

Het percentage keuzedelen uit het register dat onderdeel is van het aanbod van scholen, is hoger ten opzichte van de nulmeting die in juni 2016 is uitgevoerd. In de nulmeting werd gerapporteerd dat 71% van de keuzedelen uit het register in het aanbod is opgenomen, versus 80% in de meting van oktober.

In onderstaande tabel wordt weergegeven hoeveel keuzedelen uit het register onderdeel uitmaken van het aanbod van scholen. Hierbij is tevens een uitsplitsing gemaakt in BOL en BBL. Uit de tabel is op te maken dat voor de BOL opleidingen gebruik wordt gemaakt van 70% van de keuzedelen uit het register en voor de BBL van een kleine 50%.

	Aantal totaal	Aantal BOL	Aantal BBL
Keuzedelen in register	624	624	624
Keuzedelen die in aanbod zijn opgenomen	498	434	309
Keuzedelen die niet in aanbod zijn opgenomen	126	190	315

Uit de tabel wordt duidelijk dat er 64 keuzedelen uit het register uitsluitend worden aangeboden in de BBL. Dit zijn allemaal beroepsspcifieke keuzedelen, zoals Worstmaken, Kennismaking met glas in lood en Maken van steunen en verpakkingen voor erfgoedcollecties.

In de volgende tabel wordt weergegeven hoe vaak keuzedelen bij opleidingen worden aangeboden. De tabel kan als volgt gelezen worden:

- 114 keuzedelen worden één keer bij een opleiding aangeboden; 18% van de keuzedelen uit het register wordt één keer bij een opleiding aangeboden
- 34 keuzedelen worden meer dan 100 keer door scholen bij opleidingen aangeboden, oftewel: 5% van de keuzedelen uit het register wordt meer dan 100 keer door scholen bij opleidingen aangeboden

Aantal keer bij opleiding aangeboden	Aantal keuzedelen	Percentage
0	126	20%
1	114	18%
2-5	157	25%
6-10	86	14%
11-20	49	8%
21-30	22	4%
31-50	20	3%
51-100	16	3%
>100	34	5%

Uit bovenstaande tabel kan worden opgemaakt dat een kleine groep keuzedelen bij veel opleidingen wordt aangeboden. Uit onderstaande tabel blijkt dat dit, zoals verwacht kan worden, keuzedelen zijn die aan veel kwalificaties zijn gekoppeld. Bijvoorbeeld generieke keuzedelen zoals taal en rekenen, ondernemerschap en duurzaamheid. In onderstaande tabel is geen onderscheid gemaakt in BOL en BBL omdat uit de analyse blijkt dat de top 20 keuzedelen voor beide leerwegen sterk overeenkomt.

De twintig keuzedelen die het meest in het aanbod bij opleidingen zijn opgenomen:

Keuzedeel	Aantal koppelingen van keuzedelen aan kwalificaties in Register Keuzedelen	Aantal keer in aanbod bij een opleiding opgenomen
Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)	359	928
Oriëntatie op ondernemerschap	356	858
Engels in de beroepscontext A2	258	755
Voorbereiding hbo	196	656
Digitale vaardigheden basis	313	643
Ondernemerschap mbo	325	576
Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)	142	554
Duurzaamheid in het beroep C	163	549
Duurzaamheid in het beroep B	129	510
Duits in de beroepscontext A2	480	490
Duurzaamheid in het beroep D	196	353
Digitale vaardigheden gevorderd	346	318
Rekenen 3F	288	295
Inspelen op innovaties geschikt voor niveau 3	163	287
Internationaal I: bewustzijn (interculturele) diversiteit	291	283
Nederlands 3F	292	266
Verrijking leervaardigheden	12	257
Inspelen op innovaties geschikt voor niveau 4	196	229
ARBO, kwaliteitszorg en hulpverlening geschikt voor niveau 2	130	221
Engels in de beroepscontext B1	277	212

Soorten keuzedelen

In het Register Keuzedelen heeft ieder keuzedeel een aanduiding gekregen om welk soort keuzedeel het gaat. We onderscheiden vijf soorten:

- Generiek: een breed inzetbaar keuzedeel dat ook breed (vaak sectoroverstijgend) aan kwalificaties gekoppeld is
- Verdiepend: keuzedeel en kwalificatie zijn gericht op hetzelfde beroep; het keuzedeel is een verdieping op de kwalificatie-eisen
- Verbredend: het keuzedeel is gericht op een element van een ander beroep of het betreft een nieuw element van hetzelfde beroep
- Doorstroomgericht: het keuzedeel heeft betrekking op onderdelen die relevant zijn voor doorstroom naar een (op)volgende opleiding in het mbo of hbo
- Remediërend: uitsluitend voor de entreeopleidingen, het keuzedeel is gericht op het wegwerken van achterstanden voor het behalen van de beoogde kwalificatie

Omdat keuzedelen vaak aan meerdere kwalificaties gekoppeld zijn, zien we dat keuzedelen voor verschillende koppelingen een andere betekenis kunnen hebben. Een keuzedeel kan voor de ene kwalificatie verbredend zijn, terwijl het voor een andere kwalificatie verdiepend is. In dat geval heeft het keuzedeel meerdere soorten meegekregen bij de ontwikkeling.

In onderstaande tabel wordt weergegeven hoe de verdeling van soorten keuzedelen in het register is en hoe die verdeling in het aanbod van scholen is. Hierbij wordt getoond hoeveel keuzedelen de soortaanduiding hebben gekregen en hoeveel keuzedelen daarvan enkel die soortaanduiding hebben gekregen. Omdat keuzedelen gelabeld kunnen zijn met meerdere soorten, telt het aantal keuzedelen in deze tabel op tot een aantal keuzedelen groter dan de 624 keuzedelen in het register en de 498 keuzedelen in het aanbod van scholen.

Soort	Register Keuzedelen	Aanbod scholen
Generiek	45, waarvan 18 alleen generiek	41, waarvan 18 alleen generiek
Verbredend	328, waarvan 185 alleen verbredend	245, waarvan 135 alleen verbredend
Verdiepend	353, waarvan 218 alleen verdiepend	290, waarvan 180 alleen verdiepend
Doorstroomgericht	100, waarvan 13 alleen doorstroomgericht	82, waarvan 13 alleen doorstroomgericht
Remediërend	2	2

Onderstaand wordt de verdeling van soorten keuzedelen in het aanbod van scholen getoond, uitgesplitst in aanbod bij BOL en BBL opleidingen. De tabel laat zien dat er ook in de BBL veel verschillende generieke keuzedelen worden aangeboden en aanzienlijk minder verschillende verbredende, verdiepende en doorstroomgerichte keuzedelen.

Soort	Aanbod scholen bij BOL	Aanbod scholen bij BBL
Generiek	39, waarvan 18 alleen generiek	41, waarvan 18 alleen generiek
Verbredend	203, waarvan 114 alleen verbredend	172, waarvan 91 alleen verbredend
Verdiepend	251, waarvan 161 alleen verdiepend	160, waarvan 87 alleen verdiepend
Doorstroomgericht	77, waarvan 13 alleen doorstroomgericht	47, waarvan 8 alleen doorstroomgericht
Remediërend	2	2

Onderstaand is per soort keuzedeel te zien welke keuzedelen het meest worden aangeboden. Er is geselecteerd op de keuzedelen die enkel één soort hebben gekregen. Keuzedelen die twee soortaanduidingen hebben, zijn dus uitgesloten uit onderstaande analyse.

Keuzedelen die *alleen als generiek* zijn aangemerkt en het meest worden aangeboden:

Keuzedeel	Aantal keer aangeboden
Engels in de beroepscontext A2	755
Digitale vaardigheden basis	643
Duits in de beroepscontext A2	490
Inspelen op innovaties geschikt voor niveau 3	287
Inspelen op innovaties geschikt voor niveau 4	229
ARBO, kwaliteitszorg en hulpverlening geschikt voor niveau 2	221
Engels in de beroepscontext B1	212
Inspelen op innovaties geschikt voor niveau 2	195
Spaans in de beroepscontext A2	167
Duits in de beroepscontext B1	165

Keuzedelen die *alleen als verbredend* zijn aangemerkt en het meest worden aangeboden:

Keuzedeel	Aantal keer aangeboden
Mensen met niet-aangeboren hersenletsel	149
Visagie	133
Wijkgericht werken	121
Imagestyling	69
Mensen met licht verstandelijke beperking met moeilijk verstaanbaar gedrag	65
Ouder wordende mensen met een verstandelijke beperking	63
Bereidt gerechten	47
Combifunctionaris IKC / Brede School	44
Sportmassage	42
Specialisatie technische werken in het groen	39

Keuzedelen die *alleen als verdiepend* zijn aangemerkt en het meest worden aangeboden:

Keuzedeel	Aantal keer aangeboden
Expressief talent	140
Eetcultuur en -wensen	120
Zorginnovaties en technologie	81
Verdieping techniek en materialenkennis	79
Ernstig meervoudige beperkingen	67
Wijnkennis 2	66
Zorg en technologie	55
Sportspecialisatie instructeur, nr. 1	50
Sportspecialisatie trainer-coach, nr. 1	47
Sportspecialisatie instructeur, nr. 2	37

Keuzedelen die *alleen als doorstroomgericht* zijn aangemerkt en het meest worden aangeboden:

Keuzedeel	Aantal keer aangeboden
Voorbereiding hbo	656
Voorbereiding HBO Wiskunde voor de techniek	159
Doorstroom naar HBO mens en maatschappij	77
Doorstroom groen hbo	58
Doorstroom naar HBO Gezondheidszorg	45
Voorbereiding hbo kunstonderwijs	26
Hbo-doorstroom handel	22
Doorstroom naar niveau 3 Zorg en Welzijn	18
Doorstroom naar sport & bewegen niveau 3	10
Voorbereiding Doorstroom Analisten	4

Keuzedelen die *als remediërend* zijn aangemerkt

Keuzedeel	Aantal keer aangeboden
Solliciteren	93
Rekenen in de beroepspraktijk	3

Omvang van keuzedelen

Keuzedelen hebben bij de ontwikkeling een standaard omvang in studiebelastingsuren (sbu) meegekregen. Deze omvang is een norm voor het ontwerpen van keuzedelen, niet voor de uitvoering van het onderwijs. Bij het bepalen van de omvang kan gekozen worden uit 240, 480, 720 en 960 sbu.

In onderstaande grafiek wordt de verdeling in omvang in het register weergegeven. Hieruit wordt duidelijk dat het overgrote deel van de keuzedelen een omvang van 240 sbu heeft. In het register komen 491 keuzedelen van 240 sbu voor, 106 keuzedelen van 480, 23 van 720 en 4 keuzedelen van 960 sbu.

De verdeling van de omvang in het Register Keuzedelen:

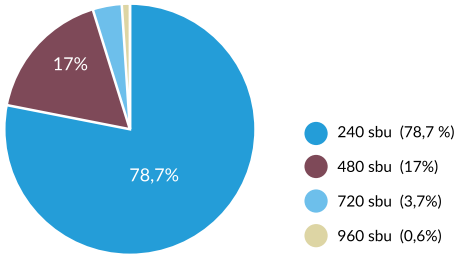

Vervolgens is gekeken naar de omvang van keuzedelen in het aanbod van scholen. Daarbij is meegenomen hoe vaak een keuzedeel bij opleidingen wordt aangeboden. Dat wil zeggen dat als één keuzedeel van 240 sbu vijf keer in het aanbod bij opleidingen is opgenomen, vijf keer is meegeteld. We zien dan in onderstaande diagram dat de keuzedelen van 240 sbu relatief vaker in het aanbod zijn opgenomen dan dat er keuzedelen van 240 sbu in het register voorkomen.

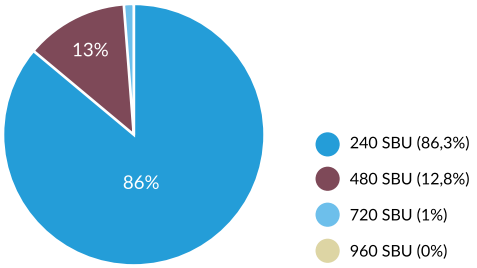

In onderstaande tabel wordt weergegeven hoe de omvang van keuzedelen in het aanbod van scholen verdeeld is over de mbo-niveaus:

Omvang	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4
240 sbu	100%	95,1%	82,5%	81,6%
480 sbu	-	4,9%	16,7%	16,2%
720 sbu	-	-	0,8%	2,1%
960 sbu	-	-	-	0,1%

Onderstaand wordt in enkele tabellen getoond wat de meest aangeboden keuzedelen zijn per omvang.

Keuzedelen van *240 sbu* die het meest worden aangeboden

Keuzedeel	Aantal keer aangeboden
Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)	928
Oriëntatie op ondernemerschap	858
Engels in de beroepscontext A2	755
Voorbereiding hbo	656
Digitale vaardigheden basis	643
Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)	554
Duurzaamheid in het beroep C	549
Duurzaamheid in het beroep B	510
Duits in de beroepscontext A2	490
Duurzaamheid in het beroep D	353

80% van de keuzedelen uit het register met een omvang van 240 sbu is in het aanbod van scholen opgenomen.

Keuzedelen van *480 sbu* die het meest worden aangeboden

Keuzedeel	Aantal keer aangeboden
Ondernemerschap mbo	576
Rekenen 3F	295
Nederlands 3F	266
Internationaal II: werken in het buitenland	191
Expressief talent	140
Zorginnovaties en technologie	81
Zorg en technologie	55
Leidinggeven	37
Diversiteit	36
Verplegende en verpleegtechnische handelingen	34

77% van de keuzedelen uit het register met een omvang van 480 sbu is in het aanbod van scholen opgenomen.

Keuzedelen van *720 sbu* die het meest worden aangeboden

Keuzedeel	Aantal keer aangeboden
Jeugd- en opvoedhulp	83
Arbeidsparticipatie	25
Veiligheid en vakmanschap niveau 3	24
Geo-ICT	11
Drank- en HorecaWet (DHW)	8

74% van de keuzedelen uit het register met een omvang van 720 sbu is in het aanbod van scholen opgenomen.

Keuzedelen van *960 sbu*

Keuzedeel	Aantal keer aangeboden
Verdieping horlogemaken: bijzondere horloges repareren	1
Verdieping klokkenmaken: bijzondere klokken repareren	1
Verdieping maintenance in de procesindustrie, geschikt voor niveau 4	1
Verdieping operations voor de procesindustrie, geschikt voor niveau 4	1

100% van de keuzedelen uit het register met een omvang van 960 sbu is in het aanbod van scholen opgenomen.

Koppelingen tussen keuzedelen en kwalificaties

Alle keuzedelen in het register zijn gekoppeld aan minimaal één herziene kwalificatie. Zonder koppeling kan een keuzedeel niet bestaan. Scholen mogen immers bij opleidingen alleen keuzedelen aanbieden die gekoppeld zijn aan de kwalificatie waar de opleiding op is gebaseerd. In juli 2016 telde het Register Keuzedelen in totaal 12.677 koppelingen tussen keuzedelen en kwalificaties. Het aantal koppelingen per keuzedeel is zeer gevarieerd: een aantal generieke keuzedelen is nagenoeg aan alle kwalificaties gekoppeld, een aantal zeer specifieke keuzedelen is aan één kwalificatie gekoppeld en alles wat daar tussenin zit.

31% van de *koppelingen* uit het register is daadwerkelijk in het aanbod van scholen opgenomen. Dat wil zeggen dat keuzedelen bij veel minder kwalificaties aangeboden worden dan waar ze aan gekoppeld zijn. In het vorige hoofdstuk is gebleken dat 80% van de *keuzedelen* in het register door scholen wordt aangeboden. Het naast elkaar leggen van deze gegevens levert het inzicht op dat scholen een grote verscheidenheid aan verschillende keuzedelen uit het register aanbieden, maar dat de meeste keuzedelen bij een - ten opzichte van het register - beperkt aantal kwalificaties wordt aangeboden.

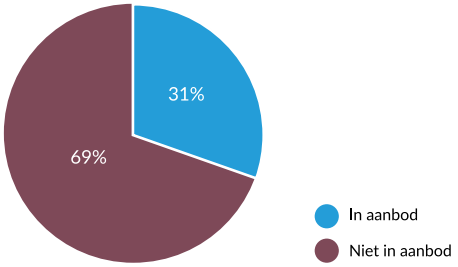

In onderstaande tabellen worden de koppelingen getoond die door scholen het meest worden aangeboden per soort opleiding. Per soort opleiding is een uitsplitsing gemaakt tussen BOL en BBL. Daarnaast is bij ieder keuzedeel te zien om welk soort keuzedeel het gaat.

Meest aangeboden koppelingen bij *entreeopleidingen* - leerweg BOL

Kwalificatie	Keuzedeel	Soort keuzedeel	# scholen
Assistent dienstverlening en zorg	Verrijking leervaardigheden	Verbredend, Verdiepend	22
Assistent horeca, voeding of voedingsindustrie	Verrijking leervaardigheden	Verbredend, Verdiepend	21
Assistent verkoop/retail	Verrijking leervaardigheden	Verbredend, Verdiepend	21
Assistent bouwen, wonen en onderhoud	Verrijking leervaardigheden	Verbredend, Verdiepend	20
Assistent installatie- en constructietechniek	Verrijking leervaardigheden	Verbredend, Verdiepend	18
Assistent logistiek	Verrijking leervaardigheden	Verbredend, Verdiepend	16
Assistent dienstverlening en zorg	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)	Generiek, Verbredend	15
Assistent mobiliteitsbranche	Verrijking leervaardigheden	Verbredend, Verdiepend	15
Assistent verkoop/retail	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)	Generiek, Verbredend	14
Assistent bouwen, wonen en onderhoud	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)	Generiek, Verbredend	13

Meest aangeboden koppelingen bij *entreeopleidingen* - leerweg BBL

Kwalificatie	Keuzedeel	Soort keuzedeel	# scholen
Assistent verkoop/retail	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)	Generiek, Verbredend	16
Assistent horeca, voeding of voedingsindustrie	Verrijking leervaardigheden	Verbredend, Verdiepend	15
Assistent dienstverlening en zorg	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)	Generiek, Verbredend	15
Assistent dienstverlening en zorg	Verrijking leervaardigheden	Verbredend, Verdiepend	14
Assistent logistiek	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)	Generiek, Verbredend	14
Assistent logistiek	Verrijking leervaardigheden	Verbredend, Verdiepend	13
Assistent bouwen, wonen en onderhoud	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)	Generiek, Verbredend	13
Assistent horeca, voeding of voedingsindustrie	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)	Generiek, Verbredend	13
Assistent verkoop/retail	Verrijking leervaardigheden	Verbredend, Verdiepend	12
Assistent bouwen, wonen en onderhoud	Verrijking leervaardigheden	Verbredend, Verdiepend	12

Meest aangeboden koppelingen bij *basisberoepsopleidingen* - leerweg BOL

Kwalificatie	Keuzedeel	Soort keuzedeel	# scholen
Verkoper	Engels in de beroepscontext A2	Generiek	25
Helpende Zorg en Welzijn	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)	Generiek, Verbredend	20
Kapper	Visagie	Verbredend	19
Kok	Eetcultuur en -wensen	Verdiepend	18
Verkoper	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)	Generiek, Verbredend	18
Beveiliger	ARBO, kwaliteitszorg en hulpverlening geschikt voor niveau 2	Generiek	17
Monteur elektrotechnische installaties	Duurzaamheid in het beroep B	Generiek, Verbredend	15
Timmerman	Duurzaamheid in het beroep B	Generiek, Verbredend	15
Medewerker (financiële) administratie	Digitale vaardigheden basis	Generiek	15
Medewerker secretariaat en receptie	Digitale vaardigheden basis	Generiek	15

Meest aangeboden koppelingen bij *basisberoepsopleidingen* - leerweg BBL

Kwalificatie	Keuzedeel	Soort keuzedeel	# scholen
Verkoper	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)	Generiek, Verbredend	17
Verkoper	Engels in de beroepscontext A2	Generiek	16
Monteur elektrotechnische installaties	Duurzaamheid in het beroep B	Generiek, Verbredend	16
Constructiewerker	Duurzaamheid in het beroep B	Generiek, Verbredend	15
Monteur werktuigkundige installaties	Duurzaamheid in het beroep B	Generiek, Verbredend	14
Kapper	Visagie	Verbredend	13
Kok	Eetcultuur en -wensen	Verdiepend	13
Timmerman	Duurzaamheid in het beroep B	Generiek, Verbredend	13
Autotechnicus	Digitale vaardigheden basis	Generiek	12
Verspaner	Duurzaamheid in het beroep B	Generiek, Verbredend	12

Meest aangeboden koppelingen bij *vakopleidingen* - leerweg BOL

Kwalificatie	Keuzedeel	Soort keuzedeel	# scholen
Allround Kapper	Visagie	Verbredend	26
Schoonheidsspecialist	Visagie	Verbredend	21
Secretaresse	Duits in de beroepscontext A2	Generiek	18
Verkoopspecialist	Duurzaamheid in het beroep C	Generiek, Verbredend	17
Pedagogisch medewerker kinderopvang	Expressief talent	Verdiepend	17
Verkoopspecialist	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)	Generiek, Verbredend	16
Medewerker beheer ICT	Digitale vaardigheden basis	Generiek	16
Zelfstandig medewerker travel & hospitality	Spaans in de beroepscontext A2	Generiek	16
Verzorgende IG	Zorg en technologie	Verdiepend	16
Commercieel medewerker	Duits in de beroepscontext A2	Generiek	15

Meest aangeboden koppelingen bij *vakopleidingen* - leerweg BBL

Kwalificatie	Keuzedeel	Soort keuzedeel	# scholen
Allround Kapper	Visagie	Verbredend	17
Eerste monteur elektrotechnische installaties woning en utiliteit	Duurzaamheid in het beroep C	Generiek, Verbredend	16
Zelfstandig werkend kok	Eetcultuur en -wensen	Verdiepend	15
Verzorgende IG	Zorg en technologie	Verdiepend	14
Eerste Monteur woning	Duurzaamheid in het beroep C	Generiek, Verbredend	14
Allround constructiewerker	Duurzaamheid in het beroep C	Generiek, Verbredend	14
Verkoopspecialist	Duurzaamheid in het beroep C	Generiek, Verbredend	13
Zelfstandig werkend gastheer/-vrouw	Wijnkennis 2	Verdiepend	13
Verkoopspecialist	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)	Generiek, Verbredend	12
Zelfstandig werkend gastheer/-vrouw	Eetcultuur en -wensen	Verdiepend	12

Meest aangeboden koppelingen bij *middenkaderopleidingen* - leerweg BOL

Kwalificatie	Keuzedeel	Soort keuzedeel	# scholen
Allround Schoonheidsspecialist	Visagie	Verbredend	19
Gespecialiseerd pedagogisch medewerker	Combifunctionaris IKC / Brede School	Verbredend	19
Gespecialiseerd pedagogisch medewerker	Expressief talent	Verdiepend	18
Onderwijsassistent	Combifunctionaris IKC / Brede School	Verbredend	17
Leidinggevende travel & hospitality	Spaans in de beroepscontext A2	Generiek	17
Managementassistent/ directiesecretaresse	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)	Generiek, Verbredend	15
Manager retail	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)	Generiek, Verbredend	15
Mbo-Verpleegkundige	Zorginnovaties en technologie	Verdiepend	15
Medewerker marketing en communicatie	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)	Generiek, Verbredend	15
Medewerker marketing en communicatie	Ondernemerschap mbo	Generiek, Verbredend	15

Meest aangeboden koppelingen bij *middenkaderopleidingen* - leerweg BBL

Kwalificatie	Keuzedeel	Soort keuzedeel	# scholen
Manager retail	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)	Generiek, Verbredend	12
Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)	Generiek, Verbredend	11
Mbo-Verpleegkundige	Zorginnovaties en technologie	Verdiepend	10
Manager retail	Duurzaamheid in het beroep D	Generiek, Verbredend	10
Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg	Mensen met niet-aangeboren hersenletsel	Verbredend	10
Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg	Mensen met licht verstandelijke beperking met moeilijk verstaanbaar gedrag	Verbredend	10
Technisch Specialist Personenauto's	Digitale vaardigheden basis	Generiek	10
Managementassistent/ directiesecretaresse	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)	Generiek, Verbredend	8
Manager retail	Ondernemerschap mbo	Generiek, Verbredend	8
Mbo-Verpleegkundige	Wijkgericht werken	Verbredend	8

Meest aangeboden koppelingen bij *specialistenopleidingen* - leerweg BOL

Kwalificatie	Keuzedeel	Soort keuzedeel	# scholen
Praktijkopleider	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)	Generiek, Verbredend	2
Vakman-ondernemer	Voorbereiding hbo	Doorstroom	2
Vakman-ondernemer	Duits in de beroepscontext A2	Generiek	2
Technisch Leidinggevende	Praktijkopleider	Verbredend	1
Patissier	Praktijkopleider	Verbredend	1
Leidinggevende team/ afdeling/project	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)	Generiek, Verbredend	1
Leidinggevende team/ afdeling/project	Praktijkopleider	Verbredend	1
Leidinggevende team/ afdeling/project	Leidinggeven in de contactcenterbranche	Verbredend, Verdiepend	1
Leidinggevende team/ afdeling/project	Internationaal I: overbruggen (interculturele) diversiteit	Generiek, Verbredend	1
Technisch Leidinggevende	Experimenteren met materialen en technieken	Verbredend, Verdiepend	1

Meest aangeboden koppelingen bij *specialistenopleidingen* - leerweg BBL

Kwalificatie	Keuzedeel	Soort keuzedeel	# scholen
Technisch Leidinggevende	Praktijkopleider	Verbredend	4
Patissier	Praktijkopleider	Verbredend	3
Praktijkopleider	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)	Generiek, Verbredend	2
Technisch Leidinggevende	Voorbereiding hbo	Doorstroom	2
Technisch Leidinggevende	Digitale vaardigheden basis	Generiek	2
Technisch Leidinggevende	Duurzaamheid in het beroep D	Generiek, Verbredend	2
Patissier	Voorbereiding hbo	Doorstroom	2
Vakman-ondernemer	Duits in de beroepscontext A2	Generiek	1
Vakman-ondernemer	Internationaal I: overbruggen (interculturele) diversiteit	Generiek, Verbredend	1
Patissier	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)	Generiek, Verbredend	1

Keuzes per kwalificatie

Scholen hebben een aanbodverplichting. Dat betekent dat studenten daadwerkelijk een keuze moeten kunnen maken uit het aanbod van de school bij een opleiding om daarmee te voldoen aan de keuzedeelverplichting. In onderstaande tabel is per opleidingsdomein een aantal zaken weergegeven. Ten eerste wordt aangegeven hoeveel kwalificaties volgens de inventarisatie van de monitor binnen het domein worden aangeboden. Dit hoeft niet overeen te komen met het daadwerkelijke aantal kwalificaties binnen het domein, het is immers gebaseerd op de data die scholen in het kader van de monitor hebben aangeleverd.

Ten tweede is in de tabel te zien wat het hoogste aantal keuzedelen is dat door een school bij één kwalificatie binnen het domein wordt aangeboden. In die kolom valt op dat er opleidingen zijn waarbij een school veel keuzedelen aanbiedt. Zo zien we dat in het domein Economie en administratie bij één van de kwalificaties maar liefst 17 verschillende keuzedelen worden aangeboden door een school.

Tot slot wordt in de laatste kolom weergegeven hoeveel verschillende, oftewel unieke, keuzedelen binnen dat domein worden aangeboden door alle scholen bij elkaar. Wat opvalt is dat in de domeinen Informatie en communicatietechnologie en Toerisme en recreatie een grote verscheidenheid aan keuzedelen wordt aangeboden ten opzichte van het aantal aangeboden kwalificaties.

Opleidingsdomein	Aantal kwalificaties aangeboden binnen domein	Hoogste aantal keuzedelen aangeboden bij kwalificatie	Aantal verschillende keuzedelen dat door scholen binnen het domein wordt aangeboden
Afbouw, hout en onderhoud	30	11	67
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek	19	11	79
Bouw en infra	32	10	44
Economie en administratie	23	17	50
Entree	9	6	12
Handel en ondernemerschap	15	12	51
Horeca en bakkerij	19	11	44
Informatie en communicatietechnologie	6	12	42
Media en vormgeving	19	12	75
Mobiliteit en voertuigen	30	11	49
Techniek en procesindustrie	70	8	63
Toerisme en recreatie	4	7	26
Transport, scheepvaart en logistiek	29	12	75
Uiterlijke verzorging	8	10	33
Veiligheid en sport	13	13	43
Voedsel, natuur en leefomgeving	47	14	99
Zorg en welzijn	24	15	95

In onderstaande tabellen wordt hetzelfde overzicht gegeven, maar dan uitgesplitst naar sectorkamer en leerweg BOL en BBL. In de sectorkamers binnen SBB maken onderwijs en bedrijfsleven sectorspecifieke afspraken over de uitvoering van de wettelijke taken zoals over het ontwikkelen en onderhouden van de kwalificatiestructuur. Alle kwalificaties en keuzedelen zijn ondergebracht bij een sectorkamer. In de tabel is geredeneerd vanuit de sectorkamer waar de kwalificatie toe behoort en de keuzedelen die aan de betreffende kwalificaties gekoppeld zijn.

Keuzedelen bij kwalificaties uit sectorkamers SBB die door scholen in de BOL worden aangeboden:

Sectorkamer SBB	Aantal kwalificaties aangeboden binnen SK	Hoogste aantal keuzedelen aangeboden bij kwalificatie	Aantal verschillende keuzedelen dat door scholen bij de kwalificaties uit de SK wordt aangeboden
Bovensectoraal	12	6	22
Creatieve industrie en ICT	30	12	102
Handel	18	14	52
Mobiliteit, transport, logistiek, maritiem	49	12	76
Specialistisch vakmanschap	12	7	37
Techniek en gebouwde omgeving	98	11	111
Voedsel, groen en gastvrijheid	67	14	115
Zakelijke dienstverlening en veiligheid	24	16	52
Zorg, welzijn en sport	29	15	103

Keuzedelen bij kwalificaties uit sectorkamers SBB die door scholen in de BBL worden aangeboden:

Sectorkamer SBB	Aantal kwalificaties aangeboden binnen SK	Hoogste aantal keuzedelen aangeboden bij kwalificatie	Aantal verschillende keuzedelen dat door scholen bij de kwalificaties uit de SK wordt aangeboden
Bovensectoraal	11	6	23
Creatieve industrie en ICT	9	7	24
Handel	12	14	41
Mobiliteit, transport, logistiek, maritiem	44	11	63
Specialistisch vakmanschap	6	4	24
Techniek en gebouwde omgeving	116	11	102
Voedsel, groen en gastvrijheid	66	12	100
Zakelijke dienstverlening en veiligheid	16	15	43
Zorg, welzijn en sport	23	11	75

Deel II

De keuzes van studenten

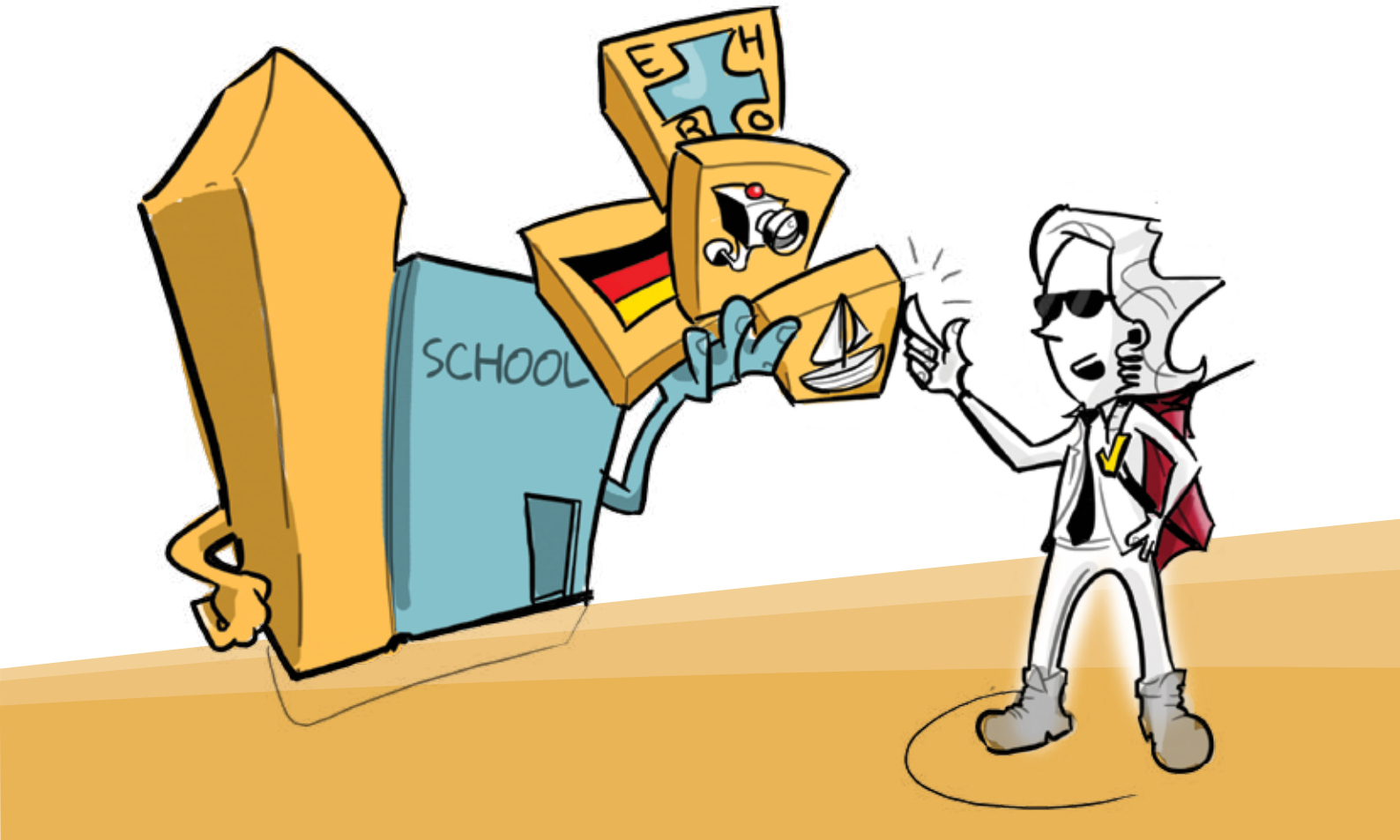

Eerste zicht op keuzes van studenten

16 scholen hebben voor de monitor informatie aangeleverd over de keuzes die studenten voor keuzedelen hebben gemaakt. Hieruit blijkt dat van zo'n 12.500 studenten een keuze voor één of meerdere keuzedelen is geregistreerd. In totaal zijn er ruim 18.000 keuzes voor keuzedelen geregistreerd. Een aantal studenten heeft dus meer dan één keuzedeel gekozen. Ruim 80% van de studenten van wie een keuze is geregistreerd, is ingeschreven op een opleiding die in de BOL wordt aangeboden. In totaal zijn er in het schooljaar 2016-2017 een kleine 194.000 studenten ingeschreven op een herzien kwalificatiedossier. Al deze studenten zullen vroeger of later in hun opleiding keuzedelen gaan kiezen. Het overgrote deel van de studenten heeft, ten tijde van de uitvraag, nog geen keuze gemaakt of de keuzes zijn nog niet geregistreerd in de schoolsystemen. Onderstaand is de input van de 16 scholen verwerkt tot een eerste, voorzichtige beeld van de keuzes die door studenten zijn gemaakt.

Register Keuzedelen versus de keuze van studenten

Enkele feiten op een rij:

- uit het Register Keuzedelen (stand juli 2016) zijn 74 van de 624 keuzedelen door één of meerdere studenten gekozen
- in de BOL zijn 60 van de 624 keuzedelen uit het register door één of meerdere studenten gekozen
- in de BBL zijn 40 keuzedelen van de 624 keuzedelen uit het register door één of meerdere studenten gekozen

In onderstaande tabel wordt weergegeven hoe de verdeling van soorten keuzedelen in het register is en hoe die verdeling in de keuzes van studenten is. Hierbij wordt getoond hoeveel keuzedelen de soortaanduiding hebben gekregen en hoeveel keuzedelen daarvan enkel die soortaanduiding hebben gekregen. Wat opvalt is dat er nog geen gegevens bekend zijn over studenten die gekozen hebben voor één van de twee remediërende keuzedelen. Hierbij wordt nogmaals benadrukt dat het gaat om een voorzichtig eerste beeld van een zeer beperkte groep scholen én studenten die keuzes hebben doorgegeven.

Soort	Register Keuzedelen	Keuze studenten
Generiek	45, waarvan 18 alleen generiek	26, waarvan 14 alleen generiek
Verbredend	328, waarvan 185 alleen verbredend	45, waarvan 24 alleen verbredend
Verdiepend	353, waarvan 218 alleen verdiepend	24, waarvan 11 alleen verdiepend
Doorstroomgericht	100, waarvan 13 alleen doorstroom-gericht	7, waarvan 1 alleen doorstroom-gericht
Remediërend	2	0

De keuzes van studenten

In onderstaande tabel is te zien welke 10 keuzedelen het meest zijn gekozen door studenten. In de tweede kolom is aangegeven hoeveel studenten voor het keuzedeel hebben gekozen. De keuzedelen die het meeste gekozen zijn, komen sterk overeen met de keuzedelen die het meeste bij opleidingen worden aangeboden, zoals te zien is in het hoofdstuk Register Keuzedelen versus het aanbod van scholen.

Keuzedeel	Aantal studenten
Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)	2584
Duits in de beroepscontext A2	1020
Engels in de beroepscontext A2	936
Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)	891
Digitale vaardigheden basis	705
Digitale vaardigheden gevorderd	642
Oriëntatie op ondernemerschap	563
Verrijking leervaardigheden	290
Assisteren bij Sport en Recreatie	277
ARBO, kwaliteitszorg en hulpverlening geschikt voor niveau 2	262

In onderstaande tabel is te zien hoeveel studenten per mbo-niveau een keuze voor keuzedelen hebben gemaakt. Daarnaast geeft de tabel het potentieel aantal kiezers aan volgens de gegevens uit BRON. Het gaat om het totaal aantal studenten dat ingeschreven is op dezelfde kwalificatie bij dezelfde school als de studenten die reeds een keuze hebben gemaakt. Bijvoorbeeld: 30 studenten zijn volgens BRON ingeschreven op kwalificatie X bij school Y. Van de 30 studenten hebben 15 studenten, oftewel 50% een keuzedeel gekozen. De overige 15 studenten moeten hun keuze nog maken.

Opvallend aan de cijfers in de tabel is, dat het percentage studenten in de entreeopleiding die een keuze gemaakt zou kunnen hebben, lager is dan op de andere niveaus. Dit terwijl deze studenten een eenjarige opleiding volgen en allemaal in het schooljaar 2016/2017 een keuzedeel gekozen, gevolgd en afgerond moeten hebben.

Mbo-niveau	Aantal potentiële kiezers BRON	Aantal studenten dat gekozen heeft	Percentage studenten dat gekozen heeft
niveau 1	1.532	497	32%
niveau 2	8.447	3.838	45%
niveau 3	6.349	3.115	49%
niveau 4	11.449	5.056	44%
onbekend[1]		5	
totaal	27.777	12.511	45%

[1] Inschrijvingen op een kwalificatiedossier waarbij de school geen niveau heeft aangegeven

Niet-gekoppelde keuzedelen

Studenten maken om te beginnen een keuze uit de keuzedelen die aangeboden worden door de school bij de betreffende opleiding. De keuzedelen die de school bij de opleiding aanbiedt, zijn gekoppeld aan de kwalificatie waar de opleiding op is gebaseerd. Naast deze keuzedelen kan een student ook een verzoek indienen bij de school om een keuzedeel te volgen dat niet gekoppeld is aan de kwalificatie waar hij/zij op is ingeschreven. De school honoreert dit verzoek mits het keuzedeel onderdeel is van het totale aanbod van school, de inhoud niet overlapt met de kwalificatie en de school kan organiseren dat de student aan het keuzedeel deelneemt.

Uit de data die scholen in de eerste uitvraag hebben aangeleverd over de keuzes van studenten, is op te maken dat er reeds niet-gekoppelde keuzedelen door studenten gekozen zijn. 444 keer hebben studenten gekozen voor een keuzedeel dat in het register niet gekoppeld is aan de kwalificatie waarop de studenten ingeschreven zijn. Dat is zo'n 2,5% van het totaal aantal keuzes dat is doorgegeven. Het kan hier gaan om verzoeken die door studenten zijn ingediend voor niet-gekoppelde keuzedelen, maar het kan ook in een aantal gevallen gaan om koppelingen die door de school zijn aangevraagd, maar nog niet verwerkt zijn in het Register Keuzedelen juli 2016.

In de tweede uitvraag van de Monitor Keuzedelen in april 2017 wordt expliciet gevraagd naar het aantal verzoeken van studenten voor niet-gekoppelde keuzedelen. Er ontstaat dan een beter zicht op de mate waarin studenten verzoeken indienen en in hoeverre deze verzoeken worden gehonoreerd door scholen.

Deel III

Inzichten uit de monitor

Inzichten uit de monitor

Allereerst moet worden opgemerkt dat het veld een stevig signaal heeft afgegeven over het belang van monitoring en leren uit de praktijk door in grote getalen informatie aan te leveren over de keuzedelen. Maar liefst 71 scholen hebben gegevens gedeeld met Herziening MBO. Dat betekent dat een buitengewoon representatieve groep scholen is vertegenwoordigd in de weergegeven data!

Ondanks de grote hoeveelheid data worden er in dit rapport geen conclusies getrokken. Dat zou niet passen bij de fase waarin de implementatie zich bevindt. Het veld staat nog aan het begin van het werken met keuzedelen en de implementatie is in volle gang. Wel geeft de data die door scholen is aangeleverd een mooi, eerste inzicht in de keuzes die scholen en studenten in de praktijk maken ten aanzien van de keuzedelen.

Zo laat het rapport bijvoorbeeld zien, dat het overgrote deel van de keuzedelen uit het Register Keuzedelen (juli 2016) is opgenomen in het aanbod van scholen. Ten opzichte van de BOL wordt er in de BBL in het algemeen een minder breed aanbod gedaan. Desondanks wordt 50% van de keuzedelen uit het register in BBL opleidingen aangeboden. Daarbij valt op dat er een aantal keuzedelen alleen in de BBL wordt aangeboden en niet in de BOL. De verwachting is dat het aandeel keuzedelen uit het register zowel voor de BOL als BBL de komende periode alleen maar gaat toenemen omdat scholen hun aanbod uitbreiden naarmate opleidingen langer lopen.

Een klein deel van de keuzedelen wordt op heel veel plekken in het land aangeboden. Het gaat dan met name om generieke, aan veel kwalificaties gekoppelde keuzedelen. Opvallend is dat niet alleen in de BOL maar ook de BBL de generieke keuzedelen de top van de meest aangeboden keuzedelen bepalen. Na deze generieke keuzedelen is de spreiding in soorten keuzedelen echter groot. Er wordt een diversiteit aan verbredende, verdiepende en doorstroomgerichte keuzedelen aangeboden. Ook is te zien dat scholen relatief vaak voor kleine keuzedelen van 240 sbu kiezen.

In de data die is aangeleverd door scholen, zijn ook keuzes van studenten opgegeven. Van ruim 12.500 studenten is de keuze voor hun eerste keuzedeel (of keuzedelen) reeds geregistreerd. Daarbij valt op dat het overgrote deel hiervan keuzes voor generieke keuzedelen betreft. Uit de 498 verschillende keuzedelen uit het register die in het aanbod van scholen zijn opgenomen, zijn er een bescheiden 74 door studenten gekozen. In de volgende Monitor Keuzedelen zal specifiek worden onderzocht of studenten hebben gekozen voor configuraties of losse keuzedelen. Daarnaast gaat de volgende monitor verder in op onderwerpen zoals de niet-gekoppelde keuzedelen en het afwijken van de keuzedeelverplichting.

Alles over de Monitor Keuzedelen blijven volgen of meer weten?
Kijk dan op www.herzieningmbo.nl, meld je aan voor de digitale nieuwsbrief Actueel en volg Herziening MBO op Twitter via @herzieningmbo.

Deel IV

Bijlagen

Bijlage A Verantwoording

In deze bijlage wordt kort verteld hoe de data van scholen is verwerkt.

Register Keuzedelen juli 2016

Scholen hebben de input voor de monitor in oktober of begin november 2016 ingeleverd. Het samenstellen van het keuzedelenaanbod van scholen heeft overwegend plaatsgevonden vóór de vaststelling van nieuwe keuzedelen in oktober 2016. Om die reden is er voor gekozen om het aanbod af te zetten tegen het Register Keuzedelen zoals dat in juli 2016 op http://kwalificaties.s-bb.nl gepubliceerd is. Dat betekent dat eventuele informatie over keuzedelen die vastgesteld zijn in oktober 2016 of januari 2017 niet zijn meegenomen in deze rapportage.

Input van scholen

In totaal hebben 71 scholen input geleverd voor de Monitor Keuzedelen. In onderstaande tabel is te zien welk type school informatie heeft geleverd, afgezet tegen het werkelijke aantal scholen.

	In monitor	Werkelijk
AOC	11	12
ROC	37	43
Vakinstelling	8	12
Niet-bekostigde instelling	15	109[2]

In twee gevallen hebben twee scholen samen informatie aangeleverd in de vorm van een gezamenlijk keuzedelenaanbod. In de verwerking van de data zijn de gezamenlijk aangeleverde gegevens van deze scholen als één aanbod verwerkt.

Keuzedelen

- Enkel keuzedelen en koppelingen die herleidbaar zijn naar het Register Keuzedelen (stand juli 2016) zijn meegenomen in de analyse van het *keuzedelenaanbod*. De volgende keuzedelen of koppelingen zijn daarom uitgesloten uit de analyse:
  - In de data zijn 14 keuzedelen aangetroffen met niet bestaande of nog niet vastgestelde codes die niet voorkomen in het register van juli 2016.
  - Daarnaast zijn er 1917 combinaties tussen kwalificaties en keuzedelen aangetroffen die als zodanig niet naar de koppeltabel van het Register Keuzedelen te herleiden zijn. Nadere analyse heeft uitgewezen dat het in sommige gevallen gaat om koppelingen die pas in oktober 2016 zijn vastgesteld, maar ook om een aanzienlijk aantal niet-gekoppelde keuzedelen die wel door scholen bij de kwalificatie worden aangeboden.
- Enkel keuzedelen die herleidbaar zijn naar het Register Keuzedelen (stand juli 2016) zijn meegenomen in de analyse van de *keuzes* die studenten hebben gemaakt. Niet-gekoppelde keuzedelen zijn, in tegenstelling tot het aanbod, bij de keuzes wél meegenomen in de analyse. Reden hiervoor is dat studenten een verzoek bij de school kunnen indienen voor het volgen van een niet-gekoppeld keuzedeel.

[2] Geregistreerd bij DUO per januari 2017

- In overzichten in dit rapport waar keuzedelen worden gerelateerd aan (aantallen) *kwalificaties*, zijn alleen de keuzedelen opgenomen die door scholen worden aangeboden bij een opleiding die gebaseerd is op een kwalificatie. Keuzedelen die door scholen worden aangeboden bij een opleiding die gebaseerd is op een *kwalificatiedossier*, zijn niet te herleiden naar aanbod per kwalificatie en zijn dientengevolge in deze overzichten buiten beschouwing gelaten.
- 18 scholen hebben informatie aangeleverd over de keuzes van studenten voor keuzedelen. Informatie van 2 scholen is niet verwerkt in de analyse omdat de keuzes niet herleid konden worden naar keuzedelen uit het Register Keuzedelen.

Leerweg

Scholen is gevraagd om aan te geven in welke leerweg of leerwegen een opleiding wordt aangeboden. Daar waar de leerweg niet is aangegeven opgegeven, is het waar mogelijk afgeleid uit de inschrijvingen in BRON. Als bij een opleiding “BOL en BBL” of “BOL/BBL” is aangegeven door de school, is dit als twee opleidingen geteld met hetzelfde keuzedelenaanbod. Er is zeer beperkt informatie aangeleverd over keuzedelen die aangeboden worden bij opleidingen in de derde leerweg. Deze informatie is te summier bevonden om te gebruiken in de analyses.

Beroepspraktijkvorming (BPV)

Scholen is gevraagd om, als mogelijk, bij het keuzedelenaanbod aan te geven of het keuzedeel (deels) in de BPV wordt uitgevoerd. Niet alle scholen registreren deze informatie bij het keuzedeel en kunnen deze informatie opleveren. Van de 71 scholen heeft 52% geheel of gedeeltelijk informatie aangeleverd over het wel of niet invullen van keuzedelen in de BPV. Deze data is te summier bevonden om te gebruiken in de analyses.

Resultaten voor keuzedelen

Er zijn geen scholen die informatie hebben aangeleverd over resultaten die reeds door studenten zouden zijn behaald voor keuzedelen. Het is aannemelijk dat er in dit stadium nog geen resultaten zijn behaald of dat behaalde resultaten nog niet zijn geregistreerd in schoolsystemen.

Bijlage B Deelnemers

Onderstaande scholen hebben informatie aangeleverd voor de Monitor Keuzedelen.

Bekostigde onderwijsinstellingen

AOC De Groene Welle
AOC Groenhorst/ Aeres Groep
AOC Oost
AOC West Brabant
CITAVERDE College
Clusius College
Deltion College
Edudelta Onderwijsgroep
Grafisch Lyceum Rotterdam
Grafisch Lyceum Utrecht
Hoornbeeck College
Hout en Meubileringscollege
ID College
Koning Willem I College
Landstede
Leidse Instrumentenmakers School
Lentiz
MBO Amersfoort
Noorderpoort
Nordwin College
Regio College
Rijn IJssel
ROC A12
ROC Albeda College
ROC Arcus College
ROC AVENTUS
ROC Da Vinci College
ROC Friese Poort
ROC Friesland College
ROC Gilde Opleidingen
ROC Horizon College
ROC Kop van Noord-Holland
ROC Leeuwenborgh
ROC Leiden
ROC de Leijgraaf
ROC Menso Alting
ROC Midden Nederland
ROC Mondriaan
ROC Nijmegen
ROC Nova College
ROC Rivor
ROC Ter AA
ROC Tilburg
ROC TOP
ROC van Amsterdam
ROC van Flevoland
ROC van Twente
ROC West-Brabant
Scalda
SG De Rooi Pannen
SiNTLUCAS
SOMA College
STC-Group
Summa College
SVO
Terra
Wellantcollege
Zadkine

Niet-bekostigde onderwijsinstellingen

Amice opleidingscentrum
Capabel Onderwijs Groep B.V.
Gelders Opleidingsinstituut
IMKO Opleidingen
Instituut Broers
Kappers Opleidingsschool
KCL Kapp Coll Limburg bv
Motivation Bev. en adviezen
New School Routing Academy
OPPstap Zorg & Welzijn
Supplement B.V.
Philipse Business School
ROC Kop van Noord-Holland
Smink Culinair
Stg Ned Kappersakademie
VARIVA OPLEIDINGEN B.V.

Dit is een uitgave van: Herziening MBO

www.herzieningmbo.nl